

سند خط مشی

رعایت قوانین و مقررات

بانک ملی ایران

دی ماه ۱۴۰۱

مقدمه

بانک ملی ایران در راستای رسالت و چشم انداز خود و به منظور امانت داری و پایبندی به رعایت قوانین و مقررات از جمله دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی و دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در موسسات اعتباری، سند خط مشی رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) بانک را تدوین و به تصویب هیأت مدیره رسانده است.

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- **بانک:** بانک ملی ایران و شرکت های تابعه

۱-۲- **قوانین و مقررات:** تمامی قوانین، مقررات و استانداردهای لازم الاجرا در ایران و کشورهای که بانک در آن ها دارای واحد مستقل فرعی، شعبه و یا دفتر نمایندگی می باشد و همچنین کشورهای که بانک به نحوی از انحا در آن ها عملیات بانکی انجام می دهد.

۱-۳- **ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات:** احتمال زیان ناشی از شمول جریمه ها و مجازات های قانونی، تنبیهات نظارتی و آسیب به حسن شهرت بانک به دلیل عدم رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات ناظر بر فعالیت های بانکی.

ماده ۲- اهداف

خط مشی رعایت قوانین و مقررات بانک ملی ایران به دنبال نیل به اهداف عالییه زیر است:

- تعیین اصول و استانداردهای متحدالشکل برای مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در سطح بانک
- توسعه و ترویج فرهنگ رعایت قوانین و مقررات و تعهد سازمانی در همه سطوح بانک جهت افزایش آگاهی و اطلاعات مدیران و کارکنان
- افزایش اعتماد عمومی، صیانت از حقوق صاحبان سهام و منافع ذینفعان و اعمال رفتار حرفه ای با رویکرد صداقت، شفافیت و امانت داری
- آموزش، آگاهی و اطلاع رسانی همه کارکنان در سطوح مختلف سازمانی بویژه برگزاری کارگاه های آموزشی تحلیل موردی (case study) با رویکرد اقدامات پیشگیرانه به منظور اجتناب یا

- کاهش ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات (تطبيق) و جلوگیری از ضرر و زیان مالی و از دست دادن حسن شهرت بانک
- همسویی و هم افزایی کلیه واحدهای نظارتی تعیین شده در مدل سه خط دفاعی کوزو (COSO) جهت حصول اطمینان بخشی به هیأت مدیره بانک در خصوص رعایت قوانین و مقررات
 - اعمال مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در همه سطوح بانک
 - مبارزه با تقلب و فساد در همه امور بانکی از طریق رعایت قوانین و مقررات مرتبط

ماده ۳- اصول

- بانک در تنظیم سند خط مشی اصول زیر را مدنظر داشته است:
- رعایت شیوه نامه کمیته رعایت قوانین و مقررات بانک
 - التزام به حاکمیت قوانین و مقررات در فرآیندهای عملکردی بانک
 - رعایت اصول در کلیه امور و سطوح بانک مطابق با قوانین، مقررات، دستورالعمل ها و بخشنامه ها
 - پایبندی به اخلاق حرفه ای و منشور اخلاقی کارکنان بانک
 - صیانت از حقوق مشتریان و حفاظت از دارایی های بانک
 - تاکید بر اصل استقلال عملکرد واحد رعایت قوانین و مقررات
 - اجتناب از تعارض منافع بر اساس سند مدیریت تضاد منافع در بانک
 - اتخاذ اقدامات لازم در جهت حفظ محرمانگی

ماده ۴- ارکان و مسئولیت ها

۴-۱- هیأت مدیره

هیأت مدیره بانک مسئول نظارت بر مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در بانک می باشد و همچنین موظف است خط مشی رعایت قوانین و مقررات که متضمن اصول کلی، فرآیندهای اصلی شناسایی، اولویت بندی، مدیریت و کنترل ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات و نحوه گزارش دهی می باشد را تدوین و تصویب نماید. در این راستا به منظور انجام صحیح و دقیق مسئولیت خود در خصوص نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات و حصول اطمینان از اجرای موثر آن، حسب اختیارات تفویضی وفق دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی نسبت به تشکیل کمیته رعایت قوانین و مقررات اقدام نماید.

۴-۲- هیأت عامل

هیأت عامل مکلف است در چارچوب دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی، وظایف مدیریتی خود را تحت نظارت هیأت مدیره و همسو با راهبردها و سیاست های مصوب آن انجام دهد همچنین مدیریت اثربخش بانک بر عهده هیأت عامل بوده و در این خصوص متعهد به پاسخگویی به هیأت مدیره می باشد.

۴-۳- کمیته رعایت قوانین و مقررات (تطبيق)

کمیته رعایت قوانین و مقررات به منظور انجام صحیح و دقیق نظارت بر کفایت و اثر بخشی مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در چارچوب دستورالعمل ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی تشکیل شده و بر اساس شیوه نامه مصوب هیأت مدیره بانک فعالیت می نماید.

۴-۴- مسئول نظارت و تطبيق شرعی

مسئول نظارت و تطبيق شرعی ضمن عضویت در کمیته رعایت قوانین و مقررات بانک، بر اساس دستورالعمل های بانک مرکزی عهده دار وظایف زیر خواهد بود:

- انجام وظیفه نظارت و تطبيق شرعی از طریق شناسایی و مدیریت ریسک عدم رعایت موازین فقهی (ریسک شریعت) در تمامی سطوح بانک و اطمینان از پایش منظم و پیوسته رعایت این موازین در عمل

- اظهار نظر در خصوص تدوین و بازنگری دستورالعمل ها و رویه های داخلی بانک از جنبه فقهی، قبل از طرح در هیأت مدیره و اطمینان از رعایت ضوابط شرعی در همه سطوح نظام کنترل داخلی

۴-۵- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات

در اجرای ماده ۸۶ دستورالعمل ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی، مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات، مسئولیت کلی هماهنگی، شناسایی و مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در تمامی سطوح بانک را بر عهده داشته و باید از پایش منظم و پیوسته رعایت قوانین و مقررات در بانک اطمینان حاصل نماید.

۴-۶- اداره کل رعایت قوانین و مقررات

این اداره به طور مستمر وضعیت رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات احتیاطی منطبق با استانداردهای داخلی و بین المللی را در تمام سطوح بانک مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و در صورت مواجهه و یا شناسایی مواردی از نقض قوانین و مقررات، علاوه بر ارزیابی و اولویت بندی موارد احصاء شده ضمن ارائه رهنمود های اصلاحی به واحدهای ذیربط، باهدف مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات، موارد یاد شده را در قالب گزارش های دوره ای تطبیق به کمیته رعایت قوانین و مقررات ارائه می نماید.

۴-۷- راهبر امور تطبیق

راهبر شاغل در این شغل عهده دارد انجام امور مربوط به مطالعه، بررسی و کسب شناخت لازم و به روز از دامنه کاری، قوانین ذیربط و مقررات داخلی و رویه های اجرایی مرتبط با مسئولیت های شغلی و تهیه و تدوین آیین نامه ها، دستورالعمل ها و بخشنامه های مرتبط، ارزیابی و کنترل اقدامات واحدها، مشتریان، سیستم ها و فرآیندها از حیث تطبیق عملکرد با قوانین و مقررات و ارائه گزارش های لازم می باشد.

ماده ۵- قلمرو عملیات رعایت قوانین و مقررات

عملیات تطبیق در کلیه سطوح، خطوط کسب و کار و ذینفعان بانک برقرار خواهد شد. بر این مبنا قلمرو عملیات تطبیق را می توان به سه حوزه کلی زیر طبقه بندی نمود.

ذینفعان

- اطمینان از ایجاد ارزش افزوده برای ذینفعان
- اطمینان از اجرای کامل مقررات مربوط به شناسایی مشتریان (KYC) با رویکرد ریسک محور شامل شناسایی اشخاص سیاسی، مشاغل، کشورها و مناطق جغرافیایی پرخطر
- پایش مستمر لیست های تحریمی در هنگام ارائه خدمات به مشتریان
- نظارت بر اصل امانت داری، انصاف، شفافیت، مبارزه با رشوه و فساد، عدم اشتراک گذاری اطلاعات

سازمان

- اطمینان از کفایت دستورالعمل های داخلی، فرآیندهای موثر و ابزارهای لازم برای انجام وظایف و مأموریت ها
- اطمینان از عدم وجود تضاد منافع
- نظارت بر ایجاد و توسعه زیرساخت های فناوری اطلاعات و استقرار سامانه کنترل سیستماتیک با رویکرد پیشگیری از ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات و مجازات های قانونی و جرایم مالی ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات
- اطمینان از تطبیق مقررات در خصوص خدمات و محصولات
- اطمینان از وجود خط مشی، فرآیند و ابزارهای موثر نظارتی برای مبارزه با پولشویی، تأمین مالی تروریسم

کارکنان

- اطمینان از پایبندی به قوانین، مقررات و استانداردهای داخلی و بین المللی حاکم بر کسب و کار بانک
- اطمینان از کفایت اقدامات موثر نظارتی، آموزشی و اطلاع رسانی با استفاده از ابزارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات به منظور مبارزه با فساد، تقلب، پولشویی و تأمین مالی تروریسم
- اطمینان از انجام درست و منصفانه وظایف در چارچوب منشور اخلاقی سازمانی با رویکرد مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجتماعی

ماده ۶- فرآیند مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات

فرآیند مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات شامل شناسایی و ارزیابی ریسک، پاسخ دهی و واکنش، گزارش دهی، آموزش و آگاهی در چارچوب سیاست ها، اصول رفتار حرفه ای تدوین شده و قوانین، مقررات و استانداردهای پذیرفته شده در بانک به شرح نمودار ذیل تعریف شده است.

ماده ۷- نحوه گزارش دهی

براساس فصل ۵ ماده ۲۹ دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در بانک ها و موسسات اعتباری صادره توسط بانک مرکزی، گزارش دهی واحد رعایت قوانین و مقررات به هیأت مدیره بانک و کمیته رعایت قوانین و مقررات شامل موارد زیر می باشد :

۷-۱- نتایج ارزیابی ها و بررسی های به عمل آمده در طی دوره با تأکید بر تغییرات کلیدی در وضعیت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در بانک و نیز حوزه ها و موضوع هایی که به توجه ویژه و بیشتر هیأت مدیره نیاز دارند.

- ۷-۲- خلاصه ای از موارد عدم رعایت قوانین و مقررات و نیز نقص های مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در بخش های مختلف بانک
- ۷-۳- ارزیابی آثار موارد عدم رعایت قوانین و مقررات اعم از مالی و غیرمالی بر بانک (نظیر جرایم، اقدامات اداری، اقدامات انضباطی و سایر اقدامات اتخاذ شده در خصوص بانک و کارکنان آن توسط بانک مرکزی)
- ۷-۴- توصیه جهت انجام اقدامات اصلاحی شامل اقدامات انضباطی، در خصوص موارد عدم رعایت قوانین و مقررات و نقص های مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات
- ۷-۵- پیشینه ای از اقدامات اصلاحی انجام شده و ارزیابی کفایت و اثربخشی اقدامات مزبور
- ۷-۶- یافته ها و مشاهدات مربوط به فرهنگ رعایت قوانین و مقررات که در تمام و یا بخشی از بانک وجود داشته و می تواند منجر به افزایش موارد رعایت قوانین و مقررات شود.

سند " خط مشی رعایت قوانین و مقررات بانک ملی ایران " در ۷ ماده در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۲ به تصویب هیأت مدیره محترم بانک رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد. ضمناً از طریق پورتال و تارنمای بانک در اختیار کلیه ذینفعان قرار می گیرد.